

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060305

DOM
2022-06-10
Stockholm

Mål nr
M 10371-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-09-09 i mål nr M 5143-19, se bilaga A

PARTER

Klagande
Willhem AB

Ombud: Advokat C.A. och jur.kand. A-S.J.

Motpart
Länsstyrelsen i Värmlands län

SAKEN
Biotopskyddsdispens för avverkning av 13 alléträd inom fastigheten A i Karlstads kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom beviljar Mark- och miljööverdomstolen dispens för avverkning av åtta träd i den östra trädraden närmast Karlagatan och fem träd i den västra trädraden enligt vad som framgår av bilaga B.

Som kompensationsåtgärd ska 15 nya träd av skogslind planteras enligt vad som framgår av bilaga C.

Dok.Id 1794695

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Willhem AB har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bevilja bolaget dispens för avverkning av 13 träd i en dubbelsidig lönnallé på fastigheten A (fastigheten) i Karlstad kommun.

Länsstyrelsen i Värmlands län (länsstyrelsen) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Willhem AB har anfört samma omständigheter som i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg. Enligt Karlstads kommun bostadsförsörjningsprogram från 2017 anses bostadsbyggande och stadsutveckling ha en hög prioritet och vara ett mycket angeläget allmänt intresse. I Karlstads kommun utbyggnadsstrategi framgår det att kommunen bland annat ska arbeta utifrån principen att förädla och förtäta staden utan att försämra tillgången till grönområden. Det finns en målsättning inom kommunen att i huvudsak bygga inom fyra kilometer från torget för att hålla ihop staden och på så sätt kunna möjliggöra hållbara resor med cykel och kollektivtrafik. En byggnation på fastigheten är i linje med denna strategi. Alternativa placeringar till byggnation har övervägts såväl under planarbetet som i planeringen av den aktuella bebyggelsen på platsen. Det saknas lämpliga alternativa placeringar inom fastigheten, och även inom stadsdelen Herrhagen. Detta får stöd av den skrivelse från Stadsbyggnadsförvaltningen i Karlstads kommun, som getts in i målet. Det är alléns nuvarande biologiska egenskaper och funktioner som ska ligga till grund för dispensprövningen. Allén utgör inte en spridningskorridor för växter eller djur.

Willhem AB har även åberopat bild- och videomaterial över fastigheten och delar av stadsdelen Herrhagen.

Länsstyrelsen har anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg. Detaljplanen har inte planerats utifrån platsens förutsättningar eftersom det krävs att större delen av en biotopskyddad allé avverkas för att planen ska

kunna genomföras. Vid framtagande av en detaljplan ska biotopskyddet beaktas vid planläggningen. Det är inte visat att det saknas möjlighet att tillgodose behovet av nya bostäder utan intrång i biotopskyddet. Det är inte tillräckligt att utreda alternativa lokaliseringar enbart inom planområdet eller stadsdelen. Ny bebyggelse bör kunna planeras och utformas på ett sådant sätt att intrånget i de skyddade alléerna begränsas samtidigt som kommunens behov av fler bostäder tillgodoses i tillräcklig utsträckning. Kompensationsåtgärder kan inte heller medföra att en annars förbjuden åtgärd blir tillåtlig. Eftersom det saknas särskilda skäl för avverkning av träd i den skyddade biotopen kan kompensationsåtgärder inte vägas in vid prövningen av dispensen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Alléer omfattas av det generella biotopskyddet. Det innebär att det är förbjudet att avverka träd som ingår i en allé. Med allé avses lövträd som är planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del utgöras av vuxna träd. (7 kap. 11 § första och andra stycket miljöbalken samt 5 § och bilaga 1 punkten 1 i förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Om det finns särskilda skäl kan dock dispens från förbudet ges. Vid dispensprövning ska hänsyn även tas till enskilda intressen. För att dispens ska kunna beviljas krävs dessutom att dispensen är förenlig med biotopskyddets syfte. (7 kap. 11 § andra stycket, 25 och 26 §§ miljöbalken).

Fastigheten omfattas av en detaljplan som antogs 2019. Syftet med detaljplanen är uppförande av ett nytt flerbostadshus genom att bygga vidare på Karlagatans och Herrhagens typiska kvartersstruktur genom förtätning. På fastigheten finns en dubbelsidig allé. Av planbestämmelserna framgår att marklov krävs för att fälla träd i den västra trädraden. Marken som omfattar den östra trädraden, närmast gatan, är planlagd för bebyggelse. Ett träd i den östra trädraden bevaras och ges skydd med krav på marklov enligt planbestämmelserna. Av planbeskrivningen framgår att träden närmast gatan, utom ett, behöver tas ner för att planen ska kunna genomföras och att

ytterligare fem träd i den västra trädraden behöver tas ned. Länsstyrelsen har bedömt att det krävs dispens från biotopskyddet för att träden ska kunna avverkas.

Willhem AB har ansökt om dispens för att ta ned 13 träd i allén för att möjliggöra nybyggnation av ett flerbostadshus på fastigheten i enlighet med detaljplanen. Frågan i målet är om det finns förutsättningar för att bevilja Willhem AB den sökta dispensen.

Mark- och miljööverdomstolen finner att behovet av nya bostäder i och för sig kan vara ett särskilt skäl för att medge dispens för att fälla träd i en allé. För att dispens ska kunna meddelas för ett sådant ändamål måste det dock vara utrett att intrånget i den skyddade biotopen är nödvändigt för att behovet ska kunna tillgodoses.

I målet har det redogjorts för olika alternativ för den planerade byggnadens placering inom fastigheten. Vidare har Willhem AB anført att det saknas lämpliga alternativa placeringar av byggnaden såväl inom fastigheten som i stadsdelen Herrhagen. Mark- och miljööverdomstolen anser att det underlag, i form av bilder och skriftliga redogörelser, som finns i målet är tillräckligt för att kunna ligga till grund för en bedömning att det saknas möjlighet till alternativ placering av byggnaden inom fastigheten.

Fråga är då om den utredning som finns i målet visar att det är nödvändigt att fälla träden för att tillgodose behovet av bostadsbebyggelse och att detta behov inte kan tillgodoses utanför fastigheten utan att skada en biotop. Av utredningen i målet framgår det att länsstyrelsen, i samrådsyttrande under detaljplaneprocessen, har uttalat sig om biotopskyddet och bland annat påtalat att dispens krävs för att planen ska kunna genomföras. Trots detta berörs inte denna fråga närmare i planhandlingarna. Avsaknad av dispens från biotopskyddet innebär i och för sig inte något formellt hinder mot att anta en detaljplan. Det faktum att en detaljplan antas utan att de frågeställningar som är kopplade till biotopskyddet har utretts får dock inte medföra att skyddet i fråga försvagas vid en senare dispensprövning (jfr RÅ 2005 ref. 44).

Willhem AB har i målet hänvisat till Karlstads kommuns översiktsplan (ÖP 2012). I planen har kommunen fastställt tydliga principer för stadsbyggnad, såsom att bygga

staden inåt och att förtäta. Bolaget har anfört att en utveckling av A med inriktning på bostäder ligger helt i linje med översiktsplanens intentioner. Vidare har Willhem AB åberopat en promemoria upprättad av Stadsbyggnadsförvaltningen i Karlstads kommun, där det framgår att det finns begränsade möjligheter till bebyggelse i stadsdelen Herrhagen och att byggnationen inte bedöms kunna ske på någon annan plats inom stadsdelen. Med hänsyn till ovanstående och då den inventering som utförts av sökanden talar för att naturvärdena i allén är begränsade, bedömer Mark- och miljööverdomstolen sammantaget att det finns särskilda skäl att bevilja den sökta dispensen. De föreslagna kompensationsåtgärderna, dvs. återplantering av 15 träd, kan enligt domstolens uppfattning godtas.

Det finns därför skäl att, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, bifalla överklagandet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg och Marianne Wikman Ahlberg, referent, tekniska rådet Ingrid Johansson och tf. hovrättsassessorn Frida Camber.

Föredragande har varit Elin Haubitz Man.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-09-09
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 5143-19

KLAGANDE

Willhem AB

Ombud:

Advokat C.A. och Jurist A-S.J.

MOTPART

Länsstyrelsen i Värmlands län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Värmlands län beslut den 4 december 2019 i ärende nr 521-3442-2019, se bilaga 1

SAKEN

Biotopskyddsdispens för avverkning av 13 alléträd inom fastigheten A i Karlstads kommun.

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen lämnar klagandens begäran om syn utan bifall och avslår överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Värmlands län (länsstyrelsen) beslutade den 4 december 2019 att avslå Willhem AB:s ansökan om dispens för avverkning av 13 träd i en dubbelsidig lönnallé på fastigheten A i Karlstad kommun inför uppförande av ett hyreshus med 68 lägenheter.

YRKANDEN M.M.

Willhem AB har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att sökt dispens ska beviljas. Bolaget har som grund för talan anfört bland annat följande.

Bakgrund

Willhem AB har den 5 april 2019 ansökt om dispens från biotopskyddet enligt 7 kap. 11 § miljöbalken. Ansökan avser avverkning av 13 träd i en dubbelsidig lönnallé på fastigheten. Fastigheten består till största delen av en asfalterad parkeringsyta samt en huskropp med flertalet lägenheter. Huskroppen på fastigheten är uppförd under 1970-talet varvid även parkeringsytan anlades. I samband med detta planterades lönnträden, vilket var ett tidstypiskt sätt att omgärda en parkeringsyta. Allén omfattas av ett generellt biotopskydd och består av två trädrader med åtta respektive nio träd på vardera sida, totalt 17 träd.

Motivet till ansökan är att Willhem AB har för avsikt att uppföra ett flerbostadshus omfattande 68 hyreslägenheter enligt antagen och ikraftträd detaljplan. Den aktuella fastigheten har varit avsedd att bebyggas för bostäder sedan 60-talet och den antagna detaljplanen är förenlig med befintlig översiktsplan. Av länsstyrelsens rapport ”Regional bostadsmarknadsanalys” (s. 1-2) framgår att det finns ett underskott av bostäder i Karlstad. Exploateringen är således av stort allmänt intresse då det råder stor brist på hyreslägenheter och i synnerhet mindre hyreslägenheter. Av de 68 hyreslägenheter som Willhem AB har för avsikt att uppföra på fastigheten utgör 87 procent lägenheter med 2 rum och kök eller mindre.

Alléns naturvärde

Vid prövning av dispens från biotopskyddet ska en avvägning göras mellan skada på naturmiljön och den enskildes skäl för att genomföra åtgärden. En inskränkning i en enskilds rätt att använda mark får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med biotopskyddet ska tillgodoses.

Alléer utgör ett sådant biotopområde som är generellt skyddat varför någon prövning av det enskilda områdets skyddsvärde inte genomförts. Miljööverdomstolen har i mål MÖD 2005:73 uttalat att det generella skyddet inte innebär att varje specifik allé har utpekats så som skyddsvärd och värdefull.

Till följd av ovanstående rättsfall ska stor vikt läggas vid den utredning som presenteras avseende den specifika allén i det enskilda fallet. Sweco Entreprenad AB har på uppdrag av Willhem AB, inför ansökan om dispens, utfört en inventering av allén på fastigheten. Inventeringen utfördes under mars 2019 och hade till syfte att utreda trädens värde och inventera andra arter som växer på träden. Av inventeringen framkommer bland annat följande. *"Inget grönområde finns söder om allén, varför den inte bedöms utgöras av någon spridningskorridor. Inga fåglar observerades i träden vid inventeringstillfället. Inte heller några svampar eller tecken på död ved påträffades."* *"Sammantaget bedöms moss- och lavdiversiteten vara rik men inte av naturvårdsintressanta arter."* *"Ur ett ekologiskt perspektiv har allén ett naturvärde i stadsmiljö men i och med att avverkade träd ersätts med nya så kommer åtgärden att kunna kompenseras."* Slutsatsen efter inventeringen är följande. *"Sammantaget bedöms åtgärden medföra obetydliga konsekvenser för naturvärdet om kompensation av nya träd genomförs."*

Det ska särskilt noteras att träd planterats i tre rader och att endast två av raderna kommer att beröras av byggnationen.

Länsstyrelsen har i sitt beslut att inte bevilja dispens från biotopskyddet inte anfört något skäl till att den aktuella allén ska anses skyddsvärd utan, i strid med

Miljööverdomstolens avgörande, endast hänvisat till det generella biotopskyddet. De har tvärtom konstaterat att träden "i nuläget saknar några högre naturvärden". Länsstyrelsen motivering torde därmed tyda på att den aktuella allén inte har sådana naturvärden som erfordras för att dispens inte ska kunna bifallas.

Sanering

Willhem AB har även låtit utföra en kompletterande miljöteknisk markundersökning. Undersökningen är utförd av Sweco Environment AB. Av undersökningen framkommer att föroreningar påträffats. Underliggande fyllnadsmassor som omger allén uppvisar förhöjda halter av polycykliska aromatiska kolväten och metaller. Halterna överskrider i flera av punkterna riktvärde för mindre känslig markanvändning, vilket innebär att marken behöver saneras. Om dispens inte lämnas kommer marken inte att saneras. Beviljas dispens och byggnationen genomförs åtar sig Willhem AB att sanera hela ytan.

Skydds- och kompensationsåtgärder

Willhem AB har i ansökan till länsstyrelsen anfört att 15 nya träd kommer att återplanteras på fastigheten som kompensation för de 13 träd som avverkas. De träd som återplanteras kommer att ha en stamdiameter som kan uppgå till 20 centimeter i brösthöjd och kommer att planteras på ett sådant sätt att de bildar en ny allé. De avverkade stammarna kommer vidare att placeras i en så kallad faunadepå med lämplig placering.

Avseende de träd som inte ska avverkas utan bevaras kommer erforderliga skyddsåtgärder att vidtas såväl under byggnationen som saneringen. De träd som inte ska avverkas har även getts ett skydd i detaljplanen.

Alternativ lokalisering av byggnationen

Willhem AB har både under detaljplaneprocessen samtliga skeden och i samband med länsstyrelsens prövning utrett alternativ till lokaliseringar av byggnationen. Fastigheten är belägen i området Herrehagen som är ett utpekat förtätningsområde.

Willhem AB har konstaterat att en alternativ placering av byggnationen inom detaljplanens egenskapsområde inte är genomförbar utan att några av alléns träd avverkas. Den alternativa ytan som återstår är helt enkelt för liten för att kunna uppföra en byggnation på.

I den detaljplan som stadsbyggnadskontoret antagit avseende fastigheten har det konstaterats att det är nödvändigt att avverka vissa träd för att detaljplanen ska kunna genomföras. En avvägning har gjorts där träden längs med gatan bedöms må sämre än den inre raden varför dessa prioriteras och byggnationen placeras i enlighet med förslaget längs med gatan.

Willhem AB har således utrett alternativa lokaliseringar av byggnationen och tillsammans med kommunen kommit fram till att det saknas alternativa platser för byggnationen. För det fall dispens inte beviljas kommer flerbostadshuset inte kunna uppföras.

Sammanfattning

Det kan konstateras att det av den utförda naturinventeringen framkommit att lönnarna som utgör allén saknar nämnvärda naturvärden. Något som tyder på motsatsen har inte framkommit i målet. Således får styrkan av biotopens skyddsintresse anses vara svagt. Det kan vidare konstatera att det i kommunen finns ett stort allmänintresse av att det byggs fler bostäder, i synnerhet mindre hyreslägenheter. Vid detaljplaneläggningen har kommunen beaktat allén vid placeringen av flerbostadshuset. Exploatering av stort allmänt intresse utgör ett av de av Naturvårdsverket utpekade exemplen på särskilda skäl för att meddela dispens från biotopskyddet.

Mot bakgrund av vad som anförts kan det inte anses proportionerligt att upprätthålla biotopskyddet för den aktuella allén och därigenom hindra genomförandet av detaljplanen. Sammantaget får det anses visat att det allmänna intresset att tillföra fler bostäder i kombination med Willhem AB:s enskilda intresse väger tyngre vid en avvägning än skälet att bevara allén med obetydliga naturvärden.

Länsstyrelsen har vidhållit sitt beslut samt anfört följande.

Biotopskyddet är en förbudslagstiftning och tungt vägande skäl krävs för dispens. Biotopskyddsbestämmelserna gäller oberoende av vad den antagna detaljplanen medger för markanvändning. Att det ställs krav på ett särskilt skäl för att dispens ska kunna medges, innebär att möjligheten att ge dispens bör tillämpas restriktivt. Särskilda skäl har inte visats föreligga.

Vad gäller alléernas naturvärden framgår det av inventeringen att de har ett naturvärde i stadsmiljö. Man kan inte heller, vilket länsstyrelsen har beskrivit i beslutet, enbart se på naturvärdena som allén har i nuläget.

Länsstyrelsen ifrågasätter inte att det finns ett behov av hyreslägenheter i Karlstad, men det är inte visat att det saknas möjlighet att tillgodose detta utan intrång i biotopskyddet. Det är inte tillräckligt att utreda alternativa lokaliseringar enbart inom planområdet. Länsstyrelsens bedömning är att ny bebyggelse bör kunna planeras och utformas på ett sådant sätt att intrånget i de skyddade alléerna begränsas samtidigt som kommunens behov av fler bostäder tillgodoses i tillräcklig utsträckning.

Kompensationsåtgärder är inte ett särskilt skäl till dispens och kan inte vägas in i prövningen.

Vad gäller förekomst av föroreningar är syftet med ansökan bostadsbyggande och det är det som ska bedömas. Länsstyrelsens bedömning är att sanering kan ske utan att 13 av 17 träd avverkas.

Länsstyrelsens bedömning är att särskilda skäl till att lämna dispens saknas och att det inte är visat att intresset av just den aktuella exploateringen väger tyngre än intresset av att bevara biotopen.

Willhem AB har i genmäle anfört bland annat följande.

Det är visserligen korrekt att biotopskyddet är en förbudslagstiftning men så som Mark- och miljööverdomstolen i ett flertal mål konstaterat (se bl.a. MÖD 2005:73) innebär detta inte att varje allé ska skyddas. Det krävs att en bedömning genomförs av den specifika allén.

Länsstyrelsen har i sitt beslut konstaterat att träden ”i nuläget saknar några högre naturvärden.” Länsstyrelsen har vidare i sitt yttrande, aktsbilaga 7, anfört att det inte är möjligt att begränsa bedömningen till att se till de naturvärden som allén har i nuläget. I ett likartat mål vid Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt, målnummer M 920-19, har följande konstaterats av domstolen *"Allén förefaller inte ännu ha utvecklat sådana biologiska egenskaper och sådan ekologisk funktion som utgör grunden för det generella skyddet för alléer. Styrkan av skyddsintresset får därför anses vara svagt."* Mark- och miljödomstolen har således konstaterat att det är alléns nuvarande biologiska egenskaper och funktioner som vid provnings-tillfället ska ligga till grund för beslutet om dispens från biotopskyddet.

Så som tidigare framförts utgör allén i förevarande mål inte någon spridningskorridor, har inte ett rikt fågelliv, har inte några tecken på svampar eller död ved och har inte några naturvårdsintressanta moss- eller lavararter. Mot bakgrund av detta får den aktuella allén anses ha ett svagt skyddsvärde.

Alternativ lokalisering, sanering och kompensationsåtgärder

Bolaget har uppfyllt de krav som kan ställas på att hitta alternativa lokaliseringar. Utredning i frågan har utförts i samband med att detaljplanen godkändes.

Willhem AB bestrider att sanering kan ske utan att träden avverkas. Willhem AB ifrågasätter också vad Länsstyrelsen baserar sin bedömning på.

Willhem AB vidhåller att det faktum att bolaget åtar sig att vidta kompensationsåtgärder har betydelse i målet. I ovan angivet mål, M 920-19, från mark- och miljödomstolen, har rätten i sin bedömning av skyddsintresset tagit hänsyn till att

kompensationsåtgärder ska utföras av sökanden. Liksom i det fallet kan det naturvärde som allén har i stadsmiljön kompenseras på ett fullgott sätt.

DOMSKÄL

Mot bakgrund av den utredning som finns i målet anser domstolen inte att det finns behov av syn.

I målet är ostridigt att fråga är om en allé som omfattas av generellt biotopskydd, och att de åtgärder som klaganden önskar vidta träffas av förbud som stadgas i 7 kap 11 § andra stycket miljöbalken och kräver dispens. Domstolen gör inte annan bedömning.

Den ansökta dispensen kan endast ges om det finns särskilda skäl (se 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken). Kravet på särskilda skäl innebär att möjligheten att ge dispens bör tillämpas restriktivt (se prop. 2008/09:214 s. 134). Enligt domstolens mening skulle en exploatering som avser att tillgodose ett angeläget allmänt behov av bostadsbyggande, efter en avvägning i det enskilda fallet, kunna medföra särskilda skäl för dispens (jfr Naturvårdsverkets handbok 2012:1, s. 99). Det är enligt domstolens mening inte behovet av bostäder i sig som kan utgöra särskilt skäl för dispens. Det är istället de förhållanden som medför att just den aktuella platsen behöver nyttjas för att tillgodose behovet av bostäder som kan utgöra särskilda skäl för dispens. En första förutsättning för bedömningen i detta avseende är enligt domstolens mening att det finns utredning som visar att behovet av att bygga bostäder inte rimligen kan tillgodoses på annat sätt, med inga eller mindre skadeverkningar för den skyddade biotopen. Först sedan det utretts att det inte finns lämpliga alternativ finns anledning gå vidare i bedömningen, med tillämpning av bl.a. 7 kap. 25 och 26 §§ miljöbalken, och väga det utredda behovet av byggnation på just den aktuella platsen mot föreliggande naturvärden samt andra allmänna och enskilda intressen.

Domstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning att det saknas tillräcklig redovisning ifråga om det finns andra lämpliga alternativ för bostadsbyggnation,

även utanför området för den aktuella detaljplanen, som skulle innebära mindre skada på den skyddade biotopen. Redan av detta skäl anser domstolen, mot bakgrund av vad som angetts ovan, att särskilda skäl för dispens inte visats. Därmed ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 30 september 2020.

Kristian Andersson

Malin Årebäck

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Kristian Andersson, ordförande, och tekniska rådet Malin Årebäck. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Stenberg-Magnusson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

